

Collectie Oestreich

Universiteit Utrecht

Universiteitsbibliotheek

Onderdeel van: Collectie Geografie en Collectie Geomorfologie

Lemma digitaal repertorium:

<http://repertorium.library.uu.nl/node/2837>

Samengesteld door Geert Goorhuis

Versie: 18-7-2019

VOORLOPIGE INVENTARIS

Johann Wilhelm Karl (Karl) Oestreich werd geboren op 11 december 1873 in Frankfurt am Main. Hij schreef zich in bij de Universiteit van München om geologie, paleontologie en mineralogie te studeren. Tijdens zijn studie begon hij tevens met bergbeklimmen in de Alpen. In 1898 promoveerde hij aan de Universiteit van Marburg. Na zijn promotie begon hij met reizen door het huidige Kosovo.

In 1901 schreef hij zijn Habilitationsschrift aan de Universiteit van Marburg. Dit bestond uit een uitgebreid verslag van zijn geomorfologische observaties tijdens zijn reizen door de Balkan. In 1903 werd Oestreich aangesteld als privaatchoort in Marburg. In 1908 werd hij benoemd tot gewoon hoogleraar Natuurkundige aardbeschrijving en geomorfologie aan de Universiteit Utrecht. Zijn leeropdracht werd in 1923 gewijzigd naar gewoon hoogleraar Natuurkundige aardbeschrijving, geomorfologie en landbeschrijving. In 1944 ging hij met emeritaat. Drie jaar later, op 26 oktober, kwam hij te overlijden te Driebergen.

Zijn nalatenschap boeken (ruim 86 titels) ging in 1948 naar de bibliotheek van het Instituut Frantzen van de Rijksuniversiteit Utrecht en naar de Universiteitsbibliotheek.

Opmerkingen: Het archief is gedeeltelijk in het Nederlands en gedeeltelijk in het Duits aangezien Oestreich van oorsprong Duitser is.

De Collectie

Het archief Oestreich werd in eerste instantie provisioneel geordend door Prof. Dr. Jacoba Hol (1886-1964), die in 1945 Oestreich opvolgde (en daarmee de eerste vrouwelijke 'gewone' hoogleraar in Nederland werd) zoals vermeld staat op de "oude inventaris". In doos 1 bevond zich een getypte inventaris waarvan de maker onbekend is. Aangezien op deze inventaris wel de geboorte maar niet de sterfdatum van Oestreich staat zou dit er op kunnen duiden dat deze gemaakt is door Jacoba Hol

voordat Oestreich overleed. Deze zou dan later door iemand overgetypt kunnen zijn. Het typewerk duidt namelijk op een veel latere datum.

Deze zogenoemde "oude inventaris" is gebruikt als uitgangspunt voor de huidige "nieuwe inventaris". De volgorde is grotendeels intact gebleven, slechts enkele zaken zijn in de "nieuwe inventaris" om redenen verplaatst. Her en der zijn enkele gegevens aangevuld en andere weggelaten. Ook zijn er extra data toegevoegd voor de tijdsbepaling.

De "oude inventaris" liep slechts tot en met nr. 39, waardoor bleek dat doos 7 en 8 nog niet ontsloten waren. De mappen 40-45 zijn nu ook inhoudelijk ontsloten en toegevoegd. De "oude inventaris" bevindt zich samen met een informatief boekje over Oestreich (door: E.A. Koster, U.U., 2008) in doos 8 nr. 46.

Doos 1

- 1) Brieven betreffende de Balkanreis 1898-1901, 27x. Alle brieven zijn gedateerd Wenen april 1898-mei 1901. Voor zover aanwezig zijn de geadresseerden onleesbaar.
- 2) Rode doos:
 - a) Enveloppe met kleine foto's van de Balkanreis?
 - b) Menukaart van het diner in Hotel kasteel van Antwerpen te Utrecht, bij gelegenheid van het 30-jarig ambtsjubileum van Karl Oestreich als hoogleraar te Utrecht.
 - c) Omslag met 24 geologische schetsen, 1909-1927
 - d) Verslagen door diverse auteurs van excursies onder leiding van Oestreich met foto's en tekeningen, 1913-1928, 15x
- 3) Lijst van artikelen van de hand van Oestreich die gepubliceerd zijn in de 3^e druk van Oosthoek's Encyclopedie
- 4) Veldboeken betreffende onderzoek van leisteengebergte met aantekeningen, uitslaande tekeningen, kaartjes en ingeplakte krantenartikelen, ca. 1900-1935, 7x

Doos 2

- 5) Dagboek van Oestreich van de 1^e Macedonische reis, 1898
- 6) Veldboekjes (waarvan 1 losbladig) betreffende onderzoek in de Alpen en de Balkan en Himalaya(?) en Turkije met schetsen en kaartjes, ca. 1881-1912, 7x

- 7) Lezing van Oestreich gehouden ter gelegenheid van de officiële opening der tentoonstelling in het Amsterdamsche Schoolmuseum op zaterdag 7 mei 1921, over natuur, kaart en reliëf, getypt, 8 p
- 8) Getypt verslag van de excursie van het geografisch Instituut Utrecht naar Sauerland-Waldeck-Kassel-Paderborn-Münster, 1920, 10 p
- 9) Voordracht van Oestreich op het Internationaal aardrijkskundig congres te Amsterdam, als directeur van het Geografisch Instituut bij de aanvaarding van een bronzen gedenkplaat ter hulding van Vening Meinesz uit handen van het Algemeen Nederlandsch Comité "Onze Marine", 1938, getypt met geschreven correcties, 4 p
- 10) Correspondentie onderzoek Maasterassen, 1938
 - 1-8: Notulen van vergaderingen in het kader van: "Collaboration Hollando-Belgo pour l'étude des terrasses de la meuse", 1938, getypt, in Frans, 8x
 - 9: Brieven van P. Fourmatier aan Oestreich, Luik, 1938, in Frans, 2x
 - 10: Brieven van Oestreich aan P. Fourmatier, 1938, in Frans, 3x
- 11) A) Excerpte, Nachträge, Literatur zu Artikeln über Himalaya Tschreli Gletscher-Geologie des Himalaya und Inner Asien Schetsboek „Himalaya 1902" met bergpanorama's Veldboeken betreffende de Himalaya-reis, 2x
 Verschillende losse aantekeningen betreffende wetenschappelijke artikelen en voordrachten naar aanleiding van de Himalaya-reis o.a.:
 - "Das Sindtal in Kaschmir"
 - „Die Eiszeitische Vergletscherung des Himalaya"
 - „Die Himalayas"
 - „Register zu den Morphologischen Notizbuch der Himalaya-Reise"
 - „Himalayabeitrag"
 Alles uit ca. 1900-1925
 - B) Nachlese über die Koralpe, getypt en handgeschreven stukken met inliggende tekeningen en zwart/wit fotos, 1943
- 12) Bulgariëreis 1917 bevat o.a.:
 - Enveloppe met foto's, 7x
 - Brief van A. Penck aan Oestreich, Berlijn, 1917 m.b.t. de Karl-Ritter stichting
 - Telegram van Penck aan Oestreich
 - Brieven van de Gesellschaft für Erdkunde aan Oestreich, Berlijn, 1917
 - Visa met pasfoto's voor Oestreich voor zijn reis naar Bulgarië

- Conceptbrief van Oestreich aan de „Ausschuss der Karl Ritter Stiftung Der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin“, Utrecht, 1917, getypt met aantekeningen in handschrift.
- Reispas voor Oestreich voor de Balkanzug, 1917
- Brieven van de redactie van het tijdschrift „Der Burgwart: Zeitung für Wehrbau, Wohnbau und Städtebau“, 1917

Doos 3

- 13) Manuscript voor een artikel of hoofdstuk: “Das Dinarische Gebirge (mit Bosnien)”, getypt met aantekeningen in handschrift, 1907?
- 14) Persoonlijke correspondentie van Oestreich aan zijn echtgenote tijdens de reis naar Bulgarije, juli-september 1916, ca. 25 brieven
- 15) Manuscript voor artikel/lezing/hoofdstuk n.a.v. de Bulgarijereis, getypt met aantekeningen in handschrift en tekeningen, s.d.
- 16) Band met vele ingeplakte recensies door Oestreich over boeken en artikelen van anderen en overdrukken van artikelen van Oestreich en anderen uit diverse tijdschriften o.a.: Het TAG, Petermann’s Mitteilungen en het Geographische Zeitschrift, ca. 1900-1945

Doos 4

- 17) Excerpte über den Tschreli-Gletscher (aus dem Morpholog. Tagebuch) bestaande uit losse handbeschreven blaadjes, s.d.
- 18) Calques van bergpanorama’s bij een publicatie, (op de oorspronkelijke bijgevoegde envelop o.a.: “Sliggenbüche, 1899”), 26 x
- 19) Brief van Oestreich aan Jacoba Hol, Sofia, 1917
- 20) Afbeeldingen (getekend) en tekstfiguren bij een publicatie, (op bijgevoegde oorspronkelijke envelop: “Max Wirth”), s.d.
- 21) Zwarte omslag met koordje, bevat diverse stukken o.a.:
 - In memoriam R. Schuiling door Oestreich (voorzitter van de Geographische Kring), s.d.
 - Rede van Oestreich ter gelegenheid van het derde lustrum van de VUGS, 1937
 - Overzicht van werk- en hoorcolleges, 1908-1944

- Mapje met opschrift: "Bruikbaar voor colleges en excursies" met afbeeldingen, s.d..
- 22) Zwart ringbandje met wetenschappelijke aantekeningen en uittreksels, beslaat meerdere jaren.
- 23) Overgetypte brieven en dagboeken van de 1^e en 2^e Balkanreis, met handmatige verbeteringen en aanvullingen, ca. 1916-36
- 24) Beiträgen zur Kenntniss der Alpinen Formenwert im Werden Felser Lande und seine Nachbargebieten, handgeschreven in Duits, (o.a. over: Flusssysteme zwischen Isar und Inn, Talwasserscheiden zwischen Isar und Lech, Isarsystem) Manuscript voor een boek?, s.d.
- 25) Convoluut met opschrift: "Oestreich Makedonien", Bevat artikelen uit diverse tijdschriften van Oestreich naar aanleiding van de Balkanreizen:
 - 1) "Reisen in Vilajet Kosovo", 1899
 - 2) „Reiseindrücken aus dem Vilajet-Kosovo“, 1899
 - 3) „Beiträge zur Geomorphologie Makedonies“, 1902
 - 4) „Makedonien und die Albanesen; eine politisch-etnographische Skizze“, 1902
 - 5) „Makedonien“, 1904
 - 6) „Die Bevölkerung Makedonien“, 1905

Doos 5

- 26) Manuscript voor boek?: "Suedosteuropaische halbinsel", getypt in Duits met aantekeningen in handschrift en inliggende calque, s.d.
- 27) Manuscript voor een lezing: "Gebergtevorming en vergletschering in den Noordwestelijken Himalaya", getypt met aantekeningen in handschrift, 1943
- 28) Manuscript voor artikel/lezing/hoofdstuk: "Morphologie des Dinarischen Gebietes", getypt in Duits met aantekeningen in handschrift, s.d.
- 29) Manuscript voor artikel/lezing/hoofdstuk: "Die Balkaninsel; Wesen, Name und Form", getypt in Duits met verbeteringen in handschrift en inliggende calque, s.d.
- 30) Manuscript: "Reisen in die Türkei", handgeschreven en getypt in Duits met een gedrukte kaart van Servië, Montenegro en omgeving, s.d.

- 31) Manuscript: "Makedonien I", getypt/handgeschreven in Duits met aantekeningen in handschrift, s.d.
- 32) Manuscript: "Makedonien II", getypt/handgeschreven in Duits met aantekeningen in handschrift, ca. 1900

Doos 6

- 33) "Originalbriefe und Anzeichnungen Albanisch/Makedonische Reisen 1898/99" bevat brieven, telegrammen, briefkaarten, enkele schetsen en een gedrukt overzichtskaartje van Bosnië, Servië, Montenegro en Macedonië
- 34) Manuscript voor artikel/lezing/hoofdstuk: "Die geologische Geschichte der Grossformen in östlichen teile des Halbinselrumpfes nach den geologischen und morphologischen Urkunden dargestellt", getypt met aantekeningen in handschrift, met schetskaarten en profielen, s.d.
- 35) Material, Originalia und Bearbeitung Bulgarische Reise 1916-17, getypt en handschrift met daarbij enige excerpten uit brieven van Oestreich aan zijn uitgever betreffende de voorbereiding van de uitgave
- 36) Brieven en ansichtkaarten van W.M. Davis aan Oestreich, 1906-22, getypt en in handschrift o.a. betreffende de Himalayareis en het International Geographical Congres te Rome, 1911
- 37) Verplaatst naar nummer 45 gezien de aard van de inhoud!
- 38) A) Manuscript voor een lezing over Macedonië voor de Volksuniversiteit Utrecht ca. 1910, getypt met aantekeningen in handschrift.
B) Manuscript voor een lezing over Macedonië voor het Gesellschaft für Erdkunde und Kolonialwesen Strassburg, getypt met aantekeningen in handschrift, 1918
- 39) Dikke zwarte band met touwtje met opschrift: "Aus dem Tagebuch einer Himalaya-Reise von K. Oestreich", getypt met aantekeningen/correcties in handschrift, 476 p., s.d.

Doos 7

- 40) „Auf alten und neuen Wegen in Bulgariën“ (Fortsetzung nach dem bereits gedrückten), volgens opschrift op de oude, bijgesloten, map: „niet gepubliceerd“, bevat getypte dagboeken in Duits met handmatige aantekeningen in 3 delen:
- Deel VIII : “Zum Ostbalkan und in die Dobrudscha“, 1917, 30 p.
 - Deel IX: “In West-Thrakien und durch die östliche Rhodope“, ca. 1925?, 49 p.
 - Deel X: “Nach Krajischte zur Erma-schlucht“, ca. 1942?, 23 p.
- 41) “Rheinisches Schiefergebirges“, manuscript voor een boek?, bevat diverse hoofdstukken (?) getypte tekst met handgeschreven correcties en aanvullingen, met daarbij tekeningen, grafieken en kaartjes, s.d. (deel 1?, 1908?)
- 42) “Rheinisches Schiefergebirges“, manuscript voor een boek?, bevat diverse hoofdstukken (?) getypte tekst met handgeschreven correcties en aanvullingen, met daarbij tekeningen, grafieken en kaartjes, s.d. (vervolg van bovenstaand manuscript of deel 2 van het boek?, 1909?)

Doos 8

- 43) “De ontsluitingen van HT-grind” bevat een getypte adreslijst van 59 grindgroeven met een beschrijving ervan in Limburg, s.d.
- 44) Plakboek (“Mylius Sammel Buch”) met boekrecensies van Oestreich over boeken van anderen, s.d. met los daarin:
- grote uitvouwbare reproductie van de golden temple of Amritsar, ca. 1950
 - boekbespreking door H. Wilhelmy over: „Auf alten und neuen Wegen in Bulgarien“ van Oestreich, 1936
 - overdruk uit het Tijdschrift “Ned. Aardr. Gen.” Dl. LX, afl. 2, met daarin de notulen van een bijeenkomst van de Geografische kring onder voorzitterschap van Oestreich, s.d.
- 45) Diversen uit het archief van Oestreich (volgens “de oude inventaris” onder punt 37: “Diversen die in de verschillende mappen van Oestreich lagen en dus aan f.s. behoren, eventueel weg te geven?”) , bevat:
- a) Oestreich: “De glaciale morphologie” overdruk uit: “Handelingen van het XXVle Nederlandsch Natuur- en Geneeskundig Congres”, gehouden te Utrecht, 1937
 - b) G.C.F.A.G. Orth: “Het ontstaan van het tegenwoordig reliëf der Zwitserse Alpen naar de nieuwere literatuur”, uit: “Tijdschrift voor het onderwijs in de aardrijkskunde”, 14 (1936), p 121

- c) Ansichtkaarten zonder tekst, s.d., 3x
 - d) Foto van een waterval, s.d.
 - e) Kaarten uit een tijdschrift of boek, s.d., 3x
 - f) Inhalt-Verzeichnis der Senckenbergiana für die Bände 1-10 (1919-1928)
 - g) Verschillende losse geologische kaarten bestemd voor een publicatie, s.d.
- 46) "De oude inventaris" van dit archief mogelijk vervaardigd door Jacoba Hol (zie inleiding) met daarbij een informatie boekje over J.W.K. Oestreich door: E.A. Koster, Universiteit Utrecht, 2008, 24 p.